

Helsedepartementet

Postboks 8011 Dep
0030 Oslo

Deres ref.: 200402492-
/MEL

Vår ref.: 2001/164
MA2-M5 INLA 452.2

Saksbeh.:

Dato: 13.07.2004

■ **Konkurranseloven § 9 e - konkurransevidning mellom apotek og bandagister**

Konkurransetilsynet viser til vårt brev til Helsedepartementet av 13. mai 2004, departementets svarbrev av 3. juni 2003 og øvrig korrespondanse i saken.

Sakens bakgrunn

I april 1999 mottok Konkurransetilsynet den første henvendelsen fra Bandagistenes Næringspolitiske utvalg (BNU).¹ Her ble det anført at mønsteravtalene som gjaldt for apotek og bandagister var så forskjellige i krav og betingelser at det medførte en konkurransevidning til fordel for apotekene. BNU tok opp to forhold. Det ene gjaldt hvordan krav om oppgjør skal sendes til trygdekontoret, det andre gjaldt forskuttering av regninger. Bandagistenes krav om oppgjør/refusjon av reitererte resepter skal dokumenteres ved at papirkopier som bekrefter utlevering oversendes. Konkurransetilsynet antar at Helsedepartementet er kjent med BNUs anførsler.

I etterkant av henvendelsen, sendte Konkurransetilsynet et brev til Rikstrygdeverket for å få klarhet i hva forskjellene i mønsteravtalene innebar og på generelt grunnlag få Rikstrygdeverkets syn på om mønsteravtalene gav likebehandling av apotek og bandagister. I sitt svar av 27. mai 1999, gav Rikstrygdeverket uttrykk for at forskjellene mellom apotek og bandagister når det gjaldt hvordan krav om oppgjør skal sendes trygdekontoret skyldtes at fremforhandlingene av mønsteravtalene hadde foregått på forskjellige tidspunkt. Ny mønsteravtale for apotekene var under utarbeidelse. Det var i Rikstrygdeverkets hensikt og å få like rutiner og ordninger i helsevesenet uavhengig av sektor og dette ville bli tatt hensyn til under utarbeidelsen av den nye mønsteravtalen for apotekene.

I mars 2001 mottok tilsynet et nytt brev fra BNU der det ble påpekt at den nye mønsteravtalen for apotekene, som ble forespeilet nesten to år tidligere, enda ikke forelå. BNU anførte at konkurransebegrensningene fortsatt var tilstede og ba tilsynet ta fatt på saken. Etter mer informasjon fra BNU, sendte tilsynet i november 2001 et nytt brev til Rikstrygdeverket der det

¹ På det tidspunktet het organisasjonen Bandagistenes Landssammenslutning (BLS).

ble bedt om kommentarer. I sitt svar av 17. desember 2001, gav Rikstrygdeverket uttrykk for at en ny mønsteravtale for apotekene forelå. Denne var likelydene med den for bandagistene og ville tre i kraft i løpet av 2002.

I BNUs siste henvendelse av 3. mars 2004 anføres det at den nye mønsteravtalen for apotekene ble sendt ut først høsten 2003. Avtalen var tilnærmet lik mønsteravtalen for bandagistene. Avtalen ble imidlertid endret første uken i januar 2004 slik at den tidligere anførte forskjellsbehandlingen vedrørende hvordan krav om oppgjør skal sendes trygdekontoret ennå foreligger.

Tilsynet sendte 14. april 2004 et nytt brev der Rikstrygdeverket igjen ble bedt om å kommentere forholdene BNU tar opp, nå i lys av gjeldene mønsteravtaler. Tilsynet stilte seg undrende til Rikstrygdeverkets uttrykk for en tilstrebing av likhet i mønsteravtalene, når BNUs anførsler gav uttrykk for at avtalen for apotekene er endret slik at forskjellsbehandlingen er opprettholdt.

Tilsynet fikk svar av Rikstrygdeverket per e-post 5. mai 2004. I e-posten skriver Rikstrygdeverket at de for tiden arbeider med forslag til hvordan krav om oppgjør skal sendes trygdekontoret. Videre skriver Rikstrygdeverket at: "Hovedproblemet når det gjelder å gi klart uttrykk for Rikstrygdeverkets synspunkter er at det er Helsedepartementet som har besluttet at apotekene inntil videre ikke behøver å sende inn kopier av reitererte resepter sammen med sine krav om oppgjør. Det er også Helsedepartementet som har besluttet at bandagistforretningene skal fortsette å sende inn kopier av reitererte resepter inntil den fremtidige løsningen av dokumentasjonsproblematikken er avklart."

Konkurransetilsynet ba i vårt brev av 13. mai 2004 Helsedepartementet om synspunkter og kommentarer til situasjonen. I Helsedepartementets svarbrev datert 3. juni 2004 fremkommer det at departementet er oppmerksom på forholdene i saken. Helsedepartementet skriver at de derfor har bedt Rikstrygdeverket om å vurdere alternative løsninger for bandagistene for å fremskaffe tilstrekkelig dokumentasjon for krav om oppgjør fra trygdekontoret. Videre skriver departementet at de vil komme tilbake med ytterligere svar når Rikstrygdeverket har levert sin vurdering til departementet.

Forholdet til konkurranseloven

Konkurransetilsynet skal i henhold til konkurranseloven § 9 e føre tilsyn med konkurransen i de forskjellige markeder. Herunder skal tilsynet påpeke konkurranseregulerende virkninger av offentlige tiltak, eventuelt ved å fremme forslag med sikte på å styrke konkurransen og lette adgangen for nye konkurrenter. Dersom Konkurransetilsynet krever det, skal det organ som forestår tiltaket, svare Konkurransetilsynet innen en nærmere angitt frist. I svaret skal det blant annet redegjøres for hvordan de konkurransemessige hensyn vil bli ivaretatt.

Konkurransetilsynets vurdering

Bandagister tilbyr helse- og sykeartikler og eventuell hjelp og veiledning knyttet til tilpasning av slikt utstyr. Typisk vil slike produkter og tjenester også kunne kjøpes på apotek. Bandagister og apotek står dermed i et direkte konkurranseforhold til hverandre og bør fra et konkurranse- og effektivitetsperspektiv stå overfor like rammevilkår. Således bør mønsteravtalene for apotek og bandagister inneholde like betingelser når det gjelder hvordan krav om oppgjør for reitererte resepter skal sendes til trygdekontoret. Dagens system fritar apotekene fra å sende inn kopier av reitererte resepter, mens bandagistene må sende inn kopier. Denne ordningen skaper uheldige konkurransevriddinger til fordel for apotekene, da bandagistene påføres ekstra kostnader som ikke påføres apotekene.

Konkurransetilsynet ser ikke at Helsedepartementets svarbrev av 3. juli 2004 i tilstrekkelig grad redegjør for situasjonen i den foreliggende saken. Tilsynet finner heller ikke at redegjørelsen fra

Rikstrygdeverket er tilstrekkelig. Slik Konkurransetilsynet forstår det, har Helsedepartementet uavhengig av Rikstrygdeverket besluttet at apotekene skal fritas fra å sende inn kopi av reitererte resepter til trygdekontoret samtidig som pålegget er opprettholdt for bandagistene. Det er dermed Helsedepartementets ansvar at det har oppstått et konkurransemessig problem. Følgelig kan også departementet korrigere for dette uavhengig av Rikstrygdeverket. Ettersom det er mulig at apotekene unntas fra kravet om å sende inn kopier av reitererte resepter med sine krav om oppgjør, forstår ikke tilsynet annet enn at en slik løsning også burde være mulig for bandagistene. Det konkurransemessige problemet i den foreliggende saken kan derfor løses ved at bandagistene, på lik linje med apotekene, unntas fra kravet om å sende inn kopier av reitererte resepter i sine krav om oppgjør.

Vi vil understreke at det har foregått en forskjellsbehandling av bandagister og apotek siden 1999, på tross av at Helsedepartementet hele tiden har vært kjent med saken. Vi stiller oss uforstående til at en slik unødig forskjellsbehandling mellom ellers like aktører kan opprettholdes over så lang tid.

Med bakgrunn i det ovenstående vil tilsynet med hjemmel i konkurranseloven § 9 e påpeke overfor Helsedepartementet at:

Ulik behandling av bandagister og apotek på områder der disse gruppene står i et direkte konkurranseforhold til hverandre, anses som uheldig sett fra et konkurranse- og effektivitetsperspektiv. Således er ulike betingelsene for apotek og bandagister knyttet til hvordan krav om oppgjør for reitererte resepter skal sendes til trygdekontorene et konkurransemessig problem.

Som nevnt ovenfor kan dette problemet løses ved at bandagistene, på lik linje med apotekene, fritas fra å sende inn kopier av reitererte resepter til trygdekontoret.

Konkurransetilsynet ber om en redegjørelse fra Helsedepartementet for hvorledes de konkurransemessige hensyn i den foreliggende saken ivaretas. Hvis Helsedepartementet velger å opprettholde forskjellsbehandlingen av apotek og bandagister ber vi om en særlig begrunnelse for dette.

Konkurransetilsynet ber om svar innen 20. august 2004.

Kopi til:

Rikstrygdeverket

Bandagistenes Næringspolitiske Utvalg

Postboks 5200 Nydalen 0426 Oslo

Sandstuveien 70 0680 Oslo